7-a JARO, N-o 352 LEIPZIG, 2. / 7. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

VATIKANO K FAŜISMO

La konflikto inter la itala faŝismo k la Vatikano estis antaŭvidita. La faŝismo stariĝis, en sia tuta kutima sovaĝego, kontraŭ la nekontesteblaj provoj de l' Vatikano por firmigi la estrecon de l' papo super la lando k prepari la reg-anstataŭon de l' klerikala reakcio al la regado de l' faŝista diktatoreco. Kontraŭ tio la faŝismo leviĝis. Kiuj kredis pri interakordo de ambaŭ potencoj, tiuj plene trompiĝis. Eĉ se okazos dum ioma tempo diplomatiaj trankviliĝoj, la konflikto fatale reekestos k daŭros ĝis la malvenko de l' faŝismo.

Antaŭ du jaroj Musolini, kiel oni memoras, klopodis marĉandaĉi kun la eklezio por havi ĝian kunlaboradon ĉe la daŭrigo de l' diktatoreco. Tial la eklezio povis akiri konsiderindajn privilegiojn, kiaj la duma restarigo de l' papa ŝtato, la starigo de eklezia kontrolo en la familia k lerneja vivo, la rajtigo al ekzisto k agado de l' Vatikana asocio "Katolika Agado" en tiu lando, en kiu nenia politika asocio nefaŝista plu estas tolerata.

Musolini trompiĝis krude pri sia potenco. Eble li opinias, ke ĉio reordiĝos, kiam liaj specialaj taĉmentoj estos atakintaj kelkajn preĝejojn, monaĥejojn k katolikajn klubejojn, k liaj prefektoj likvidintaj kelkajn dekojn da sekcioj de "Katolika Agado". Sed kiel li povus refariĝi la pli forta, post kiam li lasis libere elverŝiĝi la fluon de katolika mistikismo sur la tutan landon, ĉar sen tio li ne povis solidigi la diktatorecon k la teroron?

Milion-ekzemplere libroj — monopolo de l' Ŝtata Librejo — disvastigis en la familioj la doktrinon de plej vatikana katolikismo. Centoj da procesioj k ceremonioj, kiuj en Italio depost dekoj da jaroj ne plu okazis, movas la amasojn, grupigas ĉirkaŭ la eklezio esperojn k projektojn, volojn k interesojn, kiuj ne estas ĉiuj ekskluzive religiaj. La gazetaro sekvas en la sulko. Multaj mastroj profitas el tio; k precipe la terposedantoj, kiuj vidas reveni en Italion la oran epokon de l' kamparana submetiĝo subtenata cetere de la pliampleksiĝo de l' senlaboreco, la salajra mizero k la perfekta interkonsento inter la almozantaj pastroj, kiuj predikas, k la almozoj, kiuj malnobligas.

La sola politika malliberulo en Italio, kiu reakiris sian liberon.

La konduto nuna de l' faŝista registaro mem estas pruvo, ke de nun Musolini estas la pli malforta. Estas ordonite, al la italia gazetaro, ke neniu vorto estu presata pri la heroaĵoj de la taĉmentoj senditaj al atako de preĝejoj k monaĥejoj. Sen la eksterlanda gazetaro oni nenion scius pri tio. La "Roma Observanto" (Osservatore Romano) diris ĉion, kion ĝi volis, ĉar ĝi estas vere ankaŭ ĵurnalo presata en eksterlando — la Vatikana Civito — kvankam en itala lingvo! Post tio la faŝista registaro kiel unua volis decide ekfini la polemikojn, dum la papo daŭrigas ne malpli protestadi: k en kia tono k kun kia resonado!

Musolini mem ne sciis antaŭvidi, ke la taĉmentoj atakĵetitaj kontraŭ preĝejojn k monaĥejojn laborus profite al la papo, regrupigante ĉirkaŭ la papregado la simpatiojn de l' internacia mondo, kiuj estis tre malfortiĝintaj antaŭ la vere tro senhontaj familiaraj rilatoj de l' papeco k de l' faŝismo.

Oni povas esti certa: fidela al sia tradicio, la papo ne kuraĝiĝos al malkaŝa batalo; sed li ne lasos trankviliĝi la konflikton: li povas tro multe gajni el ĝi.

Italio fakte eliras iom post iom el la stato de duonsveno, en kiun falas individuoj k kolektivoj sub la batoj de bruta atakego, kiu ilin teren ĵetas, ilin mortigas, ilin piedpremas. Ĝi reekvivas eĉ sub la diktatoreco. La sekrete eldonataj folioj k gazetoj, kiuj antaŭ nelonge ankoraŭ estis apenaŭ distribueblaj, estas hodiaŭ avide postulataj k dezirataj.

La ekonomia ruiniĝo k la esenca malkapablo de l' reĝimo diserigas la socian organismon italian; la mekanismo de l' diktatoreco mem estas, tieldire, malĝustigita. Post aliaj do la katolikoj relevis la kapon k la papo komprenis, ke li tro intimiĝis en "danĝera ligo" kun la faŝismo. Sekve la faŝismo devis elekti: ĉu toleri k lasi

sin superregi, aŭ reagi k doni al si la iluzion resti la pli forta. Kompreneble estis laŭ ĝia naturo fari ĉi lastan kun sovaĝo. Sed li nun puŝiĝas kontraŭ vekiĝanta Italio samtempe, kiam la papo protestas. Ŝiru falas kiel vera heroo, k ses intelektuloj elpaŝas kun tia fiero antaŭ la Speciala Tribunalo, ke ili ricevas malpli brutan kondamnon, ol oni devis timi.

Sed ĉu oni devus konkludi el tio, ke fakte formiĝas unuanima kontraŭstaro kontraŭ la Musolini-a reĝimo en Italio k ke ĝi per unu bato baldaŭ renversiĝos? Certe ne. Tamen estas interese konstati, ke la faŝismo ne plu estas ĉiopova kiel antaŭ nur du jaroj; pro tio la papo ne plu volas kompromiti la eklezion per plua troa ligiĝo kun pereonta reĝimo. Kompiltraduko de Geber

Senlaboreco ĉe germanaj ministoj

Giganta nombro da senlaboruloj en la tuta mondo, kvin milionoj en Germanio. Nombro, kiu signifas mizeron, larmojn k oftajn sinmortigojn ĉe laboristaro k malriĉa kamparanaro. Legante burĝajn gazetojn, oni trovas malgraŭ okulfrapanta popolmizero, ofte primokojn al la senlaboruloj. Jen artikolo, ke la laboristoj eĉ ne volas labori, en kiu estas argumentite, ke kelkiuj senlaboriĝis pro kontraŭstaro al siaj ekspluatistoj; alie estas presite, ke la senlaborula subvencio estas sufiĉa, ja eĉ tro alta, ĉar laŭ preciza oficiala statistiko homo per 3,74 mk. g. (= ĉ. 0,90 dol.) povas vivi tutan semajnon. Alipaĝe oni legas pri sinmortigo sur relvojo, en rivero, lago, pendigo sur arbo, k jen artikolo, ke oni trovis familion infanriĉan, kiu manĝas terpomŝelojn. Sed vane oni klopodas trovi trafan konkludon pri la kialo. La burĝaro bone scias la kialon k pro tro longa toleremo de l' popolo riskas eĉ mistifiki ĝin. Burĝo malkonas la konsterniĝon en familio, kiam la patro depremite venas hejmen sciigante, ke li senlaboriĝis. Nenia burĝa gazeto presas pri tiaspecaj suferoj de familio tiel trafita (ofte eĉ la filojn, laborantajn eble en sama laborejo kiel la patro, samtempe trafas la sama sorto).

Ne skribante pri multaj tiaj al mi konataj kazoj mi preferas priskribi la evoluon en la minejo, kie mi post 11-jara okupo je 15. marto 1931 senlaboriĝis. La minejo Velhejm estas moderna karbminejo en Rur(Ruhr)-regiono. Antaŭ jaro laboris en ĝi proks. 2700 ministoj. Komenciĝanta krizo kaŭzis unue oftajn lokaŭttagojn (semajne 1—2). La administracio maldungis kelkcent ministojn dum kelkaj monatoj. Tamen la karbproduktado ne malmultiĝis, tute male. Ju pli da maldungoj k lokaŭttagoj estis, des pli estis ekspluatataj la ministoj per minaco je maldungo. Sekve la produktado fakte restis samnorma, eĉ pligrandiĝis. Ne sufiĉis salajra malaltiĝo pro la lokaŭttagoj, ankaŭ estis diktata pli malalta pago po vagoneto da produktenda karbo. Kiu ne konsentis aŭ ne povis liveri la postulitan kvanton, eble pro malbonaj kondiĉoj laborlokaj, al tiu la ĉefministo (majstro) rigore deklaris, ke, se li ne volas, li estos maldungata k aliu certe plenumos tion, kio estas postulata. Tiel ĉikanitaj k timigitaj la laboristoj fakte estis nur pro tio, ke ili ne estis k estas unuecaj.

La ekonomia malbonstato pliakriĝis k dum sekvantaj monatoj denove estis maldungataj en somero 300, en aŭtuno 500 ministoj. Por maldungo estis elektataj unue la konataj klaskonsciaj laboristoj, fraŭloj, ne ĉe la minejo loĝantaj personoj k malsanetuloj. Denuncantoj k fidelaj al la administracio parazitoj ne estis maldungataj k certe ne estos, ankaŭ se estas inter ili fraŭloj k seninfanaj edzoj. Mi konas plurajn maldiligentulojn en la minejo dum tempo de plena intensa raciigo.

Pasis la vintro k ree okazis maldungoj. Dume la laborado en la minejo fariĝis neeltenebla; kelkaj amasakcidentoj okazis lastjare en germanaj minejoj, k kiel ministo oni vere miras, ke ne okazas pli da ili. Plej ofte malbona aertrablovo k manko je ligno por apogi la plafonon, estas regulo. Ŝparado je ĉiaspecaj necesaĵoj k la sekvo estas amasiĝo de minejgasoj k nur vivdanĝere trapaseblaj galerioj. En laborlokoj ofte ne estas eble sekurigi sin. Kiam poste la plafono rompiĝas k haltas la laboro, la ĉefministo kulpigas la ministojn, ĉar ili ne sekurigis, kvankam ili plej ofte eĉ ne havas tempon por manĝi buterpanon.

Pro simila afero mi senlaboriĝis. En mia laborloko, kie ankoraŭ 20 aliaj ministoj laboris, iun tagon ankaŭ pro ŝparema sekurigo la plafono kun bruega krako rompiĝis k malleviĝis tiom, ke rompiĝis ĉiuj traboj k apogiloj. Ĉar nun ekestis vivdanĝera situacio k ne plu eblis labori, ni rifuĝis al pli sekura loko kunportante niajn rapide prenitajn laborilojn. Sed ho ve, samtempe alvenis la inĝeniero, kriegante k furiozante. Li ordonis tuj daŭrigi la laboron. Neniu obeis, k al lia kriado aliu k mi respondis, pledante, ke ni ne emas akcidenti. Pro tio li preskaŭ freneziĝis. Fine ni buŝe interdisputis. Ju pli laŭte li alkriis nin, des pli laŭte ni respondis jam sciante, ke tio por ni ambaŭ signifas maldungon. Konsekvence ni ricevis ĝin —, ne tuj, sed du semajnojn pli malfrue, pretekste de la "malbonstata karbodebito". Mia kazo ne estas escepto. Preskaŭ ĉiutage trafas tiun aŭ aliun la maldungo. Tiel estas la ceteraj klaskonsciaj laboristoj forigataj, pri kiuj la administracio ĝis nun ne sciis aŭ kiuj nur tolerate laboris pro bona kvalifiko. El 2700 ministoj laboras nuntempe 1200 k la ceteraj estas senlaboraj. La ekonomia krizo ankoraŭ pliakriĝas k malgraŭ la 1500 maldungoj la lokaŭttagoj restas samoftaj.

Preskaŭ ĉie en Germanio tiel estas trafitaj la ministoj de la krizo. Nur la laboristaro mem povos helpi al si konstruante socialisman sociordon.

N. Mungai (15 025), Bottrop.

Ĉu ankoraŭ kapitalismo?

Kapitalistoj oftege plendas pri "enmikso" de la ŝtato en "siaj" aferoj. Ili malvolonte pagas impostojn, ili kontraŭbatalas sociajn leĝojn, ili volas esti "liberaj" — por senĝene ekspluatadi la proletan klason. (Nur ŝtatan ŝirmon per doganoj ili toleras.)

Sed kio okazas, se granda entrepreno, giganta banko alproksimiĝas al bankroto? Ekzemple en Aŭstrio la bankego de la konata riĉulo Rotŝild havis egan deficiton k preskaŭ estis ruinigita. Kaj — tuj la registaro rapidis helpi al la kompatindaj akciposedantoj, donacis sumegon por "savi" la industrion, dependantan de la banko. Por senlaboruloj mankas mono, sed la bankojn la ŝtato devas "apogi". La protestojn de la socialdemokrata partio oni ignoras. Cetere estas konsiderinde, ke dum antaŭmilitaj jaroj, kiam ekzistis la vasta, riĉa aŭstria monarkio, Rotŝild subvenciis la ŝtaton; nun iras Rotŝild almozpeti al la malgranda, mizera respubliko...

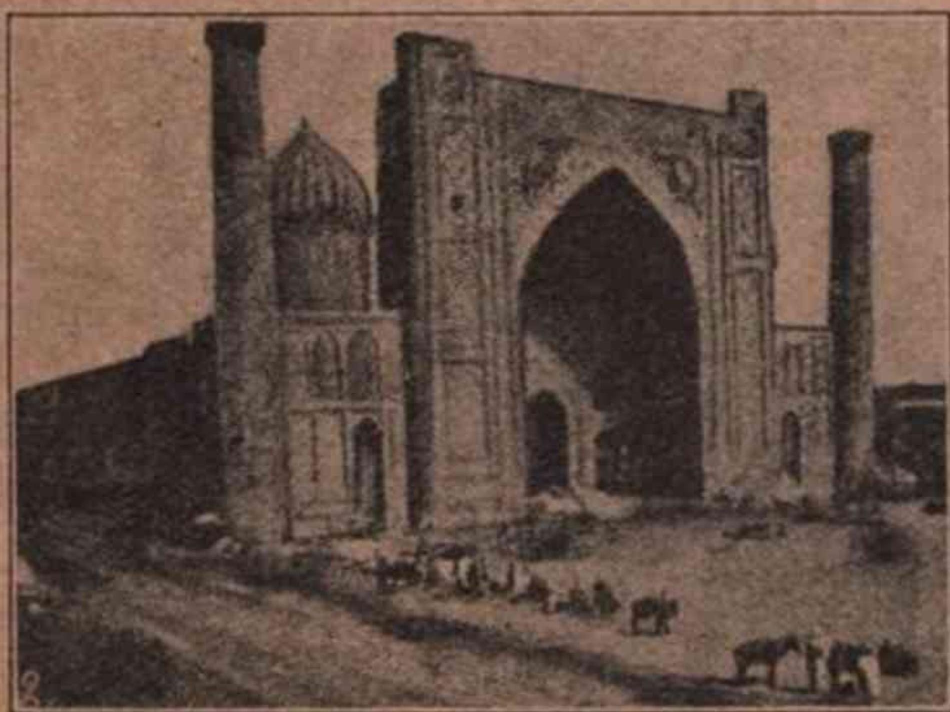
Tio ne plu estas kapitalismo! Se la kapitalistoj volas libere mastrumadi, ili ne postulu ŝtatajn subtenojn. Ili mastrumu k bankrotiĝu! Se vendisto aŭ butikisto ne povas pagi siajn ŝuldojn, li devas fermi sian negocejon. Se laboristo aĉetis vestajon k ŝuldas partopagojn, oni forprenas de li la varon aŭ enkarcerigas lin; neniu "apogas" lian krediton. Kial tio ne ankaŭ validas por grandkapitalistoj? Kial? Ĉar la burĝa ŝtato per ĉiaj rimedoj klopodas daŭrigi la kapitalisman sistemon, eĉ per trompo k uzado de tutpopola mono. La kapitalismo transformiĝas en oligarkion de la reganta burĝa klaso.

F. S. (16 462).

La ĉefurbo de l' Mez-Azia Respubliko

Mi veturas al Taŝkento... Horo post horo forpasis, ĝis post proksimume tridekhora veturado la celo estis atingita... Miaj amikoj sieĝas min de ĉiuj flankoj. Post kelkaj minutoj mi trame atingas Taŝkentan hotelon. Ĝi estas bonorda. Telefono en ĉambro. Unuaklasa restoracio. Oni parolas diverslingve.

Taŝkento estas la plej granda urbo de Meza Azio k ĉefurbo de Uzbeka

La moskeo

Socialista Soveta Respubliko. Kelkaj informoj pri ĉi tiu lasta: ĝi estas starigita la 5-an de decembro 1924, sur la teritorio de l' antaŭaj Turkestana, Buĥara k Ĥoresma respublikoj. La teritorio de Uzbeka SSR kuŝas apud Persio k Afganio. La plej alta potencorgano de l' respubliko estas Centra Ekzekutiva Komitato, konsistanta el laboristaj, deĥkanaj[1] k aliaj deputatoj. Ĉefa plenumanta k administranta organo estas la Soveto de Popolaj Komisaroj (Sovnarkom).

Nuntempe la Uzbeka SSR areas ĉ. 194 236 kvadrat-kilometrojn k havas 4 395 161 loĝantojn, el kiuj uzbekoj estas 72,4%, taĝikoj — 11,1%, rusoj — 4,4%, kazakoj — 3,2%, kirgizoj — 2,5%, turkmenoj — 0,4%, aliaj — 5,6%. La respubliko konsistas el 11 distriktoj kun jenaj grandurboj: Taŝkento 313 000 loĝantoj, Samarkand 101 365, Andijan 72 249, Namangan 72 469, Kokand 68 426.

Pro la varmega k dum pluvoperiodoj malsaniga klimato okazas ofte epidemioj (malario, flava febro, tifo) ĉi tie, kiuj de tempo al tempo rikoltas centojn da viktimoj. La urba estraro provas starigi ordon koncerne la puron, sed ne sukcesis. La indiĝenoj de l' Taŝkenta regiono ne facile forlasas siajn morojn, nome vivadi en senzorga malpuro.

Tuta Taŝkento konsistas el du partoj: "Malnova" urbo, kie vivas la indiĝenoj, k "Nova" urbo (centro), kie loĝas la rusoj k troviĝas ŝtataj institucioj.

En la centro de Taŝkento de la frua mateno ĝis malfrue en la nokto ondas la trafiko. Estas multe da tramoj, kiuj bonege helpas al pli bona ordigo de la trafiko. Ĉe anguloj kooperativaj butikoj vendas bieron, vinberojn, persikojn, abrikotojn k. a. Jen laŭlonge de l' ĉefstratoj troviĝas belaj magazenoj. La prezoj por manĝaĵo estas sufiĉe altaj.

En la strato antikvaj veturiloj de deĥkanoj miksiĝas kun novtempaj tramoj k aŭtomobiloj. Ĉe stratanguloj indiĝenoj-milicanoj reguligas la trafikon trankvile k sekure.

Dum mia restado en la urbo Taŝkento mi vizitis grandan moskeon. Ĝi estas tre arta k belaspekta, kun diversaj ornamaĵoj. Oni povas libere eniri la diservejon. Ĉiuj ĉeestantoj estas vestitaj per ĥalato (longa vestaĵo) el diverskolora ŝtofo. La manojn ili tenas sur oreloj k plektas la brakojn sur la brusto. De tempo al tempo ĉiuj riverencas. La kapoj kliniĝas. Dum la tuta diservo oni aŭdas senĉesan petegkantojn: *Alla-bis-mal-a!* ktp. La diservo daŭras proksimume du horojn kun kelkaj paŭzoj.

Virinoj ne povas eniri tiun ĉi lokon. Dum jarcentoj la virino en Mez-Azio estis humila sklavino de sia edzo. Dum la infanaĝo ŝi obeas la patron k la fratojn; depost la edziniĝo — la edzon, k vidviniĝinte — la plej aĝan filon. Nemulte da tempo pasis depost ekŝanĝiĝo de tiu stato. La virino — tiu objekto de vendo-aĉeto — komencas nun elpaŝi sur la socian arenon. Ŝi jam povas registri multajn venkojn. La hodiaŭa virino en Mez-Azio sidas ĉe lernotabloj. Oni konas jam multajn virinojn kiel kuracistojn, juristojn, inĝenierojn. Jam ekzistas bank- k kontor-oficistinoj, presistinoj, jurnalistinoj. Kun unu jurnalistino mi vizitis presejon de l' Taŝkenta "Vero de Oriento" (Pravda Vostoka). Ĉi tiu presejo konsistas el vastaj laborĉambroj, kun grandaj multan lumon enlasantaj fenestroj. Por ĉiu laboranto ekzistas sufiĉe da spaco por senĝene labori. Inter aliaj vidindaĵoj, kiujn mi rimarkis dum mia restado en Taŝkento, mian atenton tre altiris iu moderna ĵus finkonstruita fabriko, kiun mi vizitis kun esperantista laboristo. La tuta fabriko vivas kiel unu komuna kolektivo. La laboristoj sentas, ke ili konstruas k laboras por si mem, same kiel por la tuto...

Post mia restado en Taŝkento mi komprenis, ke nur malmultaj jaroj sufiĉos por doni al tiu azia urbo la aspekton de moderna urbego... Taŝkento, adiaŭ!

Boris N. Kameŝkov, Buguruslan.

[1] deĥkano = indiĝena kamparano.

La venko de Turksib

Tra sovaĝa regiono
estas elmetita rel'.
Oni finkonstruis vojon
por kultura granda cel'.
Pro giganta peno homa
jam troviĝas la lini'
inter Turkestano sude,
kaj pli norde Siberi'.

La fervojo tre rapide
per gelaborula fort'
estas bone konstruita
por vojaĝoj k transport'.
Gravaj baroj, stepa sablo
kune kun montara rok'
devis cedi siajn lokojn
en la voj' de l' novepok'.

Sur la konstruita vojo
rapidegas nun ekspres'.
Estas sociala fronto
Sovetia en progres'.
La malnova sociordo
falas pro la nova nur,
kaj en urbojn k kamparon
ekpenetras la kultur'.

Kulturniĝas vagonradoj
tra l' vastega kontinent',
kaj la venko estas granda
por la ruĝa orient'.
Mokas papo k sinjoroj,
klaĉas di' de l' kapital'.
Ili vane kalumnias,
kiam sonas venksignal'.

Karl Johansson.

POR NIA MEDITO

Estas erare diri, ke ni havas naturan lingvon. La lingvoj estas arbitraj institucioj k interkonsentoj de la popoloj. Rabele (Rabelais, 1495—1553).

La lingvoj ne naskiĝis per si mem kiel herboj, radikoj k arboj... Ilia tuta povo naskiĝis de la volo k decido de homoj... Se iuj fariĝis pli riĉaj ol aliuj, tio ne devas esti atribuata al la bonŝanco de tiuj lingvoj, sed al la sola artemo k talento de l' homoj.

Joaŝen du Bele (Joachim du Bellay, 1522—1560).

La hinda naciismo en la servo de l' hindaj kapitalistoj

La 25-an de majo estis oficiale enregistrata en Hindio societo, kiu havas la titolon "Kompanio por eksporto de fremdaj teksfabrikaĵoj", kun kapitalo de 2,5 milionoj da rupioj[1], dividitaj je 25 mil akcioj po 100 rupioj. La celo de l' societo estas eksporti el Hindio ĉiujn teksfabrikaĵojn, k speciale tiujn, kiuj antaŭe estis enportitaj, de fremda deveno, k favori la disvolviĝon de l' indiĝenaj teks-industrioj. La komercistoj, kiuj volas disponi pri siaj deponitaj fremdaj teksaĵoj, povos ĝin fari kun la helpo de tiu societo, kiu konsentos al ili pruntojn por tiu ĉi likvidado. Neniu distingo estos farata por aŭ kontraŭ tiu aŭ alia fremda lando, el kiu venas la forigotaj teksaĵoj.

Estas sufiĉe klare, ke la iniciativo por tiu ĉi elpaŝo venas de la hindaj grandindustriistoj, kiuj jam antaŭ kelkaj monatoj parolis kun Gandhi por akiri lian konsenton, k ke nur la plej riĉaj el tiuj ĉi industriistoj fondis la nomitan societon por forigo de l' fremdaj teksaĵoj el Hindio. Oni rimarkas, ke preparante la likvidadon de l' deponaĵoj de tiaj teksaĵoj en Hindio k celante malhelpi la reformiĝon de novaj deponaĵoj, ili tre atentis por ne mem suferi ian malgajnon, k ke male ili povos eltiri ioman profiton el la perfort-likvidado, al kiu ili devigas siajn samnacianojn-komercistojn. En diversaj partoj de l' lando oni komencas grumbli kontraŭ la tiraneco de tiuj indiĝenaj teksindustriaj ĉefoj, kiuj utiligas la signalvortojn de l' *naciismo* nur por servi siajn propran interesojn k rezervi al si mem la teksaĵ-merkaton en tiu landego kun pli ol 300 milionoj da loĝantoj. dependas de la apogo de burĝa partio, kompletan sendependecon de l' koloniaj popoloj, senmaskigon de l' imperiista karaktero de la Ligo de Nacioj, sisteman kontraŭbatalon al la militismo ktp. *Laŭ "R. P.".*

[1] 1 rupio havas nominalan valoron de 2 ŝilingoj, realan de ĉ. 1½ ŝil. (=ĉ. 0,35 dol.).

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

La internacia programo anglo-holando-norvega

Tiu ĉi programo estas akceptita k subskribita inter jenaj organizoj: Sendependa Labor-Partio Britia, Socialista Partio Norvegia, "Bund" (soc. partio juda) Polia; konsenton al ĝia enhavo deklaris la maldekstra alo de l' holanda socialista partio. La programo entenas i. a. jenajn tezojn: "Por esti efika, la agado de l' socialismo devas provi atingi universalan celon k ampleksi ĉiujn organizojn, kiuj agnoskis la fakton de l' klasbatalo. La disvolviĝo de socialista politiko kun tutmonda trafpovo necesigas la unuiĝon de ĉiuj, kiuj alcelas la socialismon, kun la laboristoj de Sovetio k kun la kontraŭimperiistaj k kontraŭkoloniaj organizoj..." Ĝi postulas tujan apartigon de l' socialista agado en ĉiu lando de ia ajn burĝa partio, absolutan rifuzon je partopreno en registaro, kies ekzisto

Kulturo de l' "supera" klaso

Kiel la legantoj scias per la nacia gazetaro k ankaŭ per "S-ulo" (vd. antaŭan n-on), antaŭ kelkaj semajnoj en Aadalen (Svedio) kvin laboristoj estis fimortigitaj de militistoj. Unu el ili estis eĉ traborita de tridek kugloj.

Nu, redaktoro Engbergen de la sveda tagĵurnalo "Social-Demokraten" iun tagon ricevis leteron anoniman, subskribitan per "Burĝo": "Kaŭze de l' okazaĵoj en Aadalen oni devas plej alte bedaŭri, ke ne estis pli ol 5 laboristaĉoj, kiuj estis ekspeditaj de l' militistoj; devus esti almenaŭ 500. Ni esperu, ke la militistoj venontan fojon regalos ankoraŭ pli forte la laboristkanajlaron. Ĉiuokaze nia lando estas liberigita de almenaŭ 5 laboristaĉoj. Vera bonfar-laboro de niaj militistoj."

G. Syversen.

Tom Mune Mooney) ankoraŭ ne estas libera!

Jam plurfoje aperis atentigoj en "S-ulo" pri la maljusta reteno en malliberejo de la laborista organizinto en San Francisko (Usono), K-do Tom Mune, kiu estis kondamnata al punlaboroj pro akuzo senbaza, ke li en 1916 ĵetis bombon kontraŭ grupon el ŝovinistaj manifestaciantoj. Multfoje estas pruvite, ke Mune fariĝis viktimo de mastra venĝo. Malgraŭ tio la K-do restas sub la Fera Kalkanumo usona,

La ekonomia penetrado de Usono en Centran Amerikon

(Fino. Vd. n-ojn 348, 349, 350, 351)

Oni scias, cetere, ke la usonaj petrolaj kompanioj, ĉefe *Model-Petrolo* (Standard Oil), *Sinkler, Teksas* k aliaj, ankaŭ penetris en multajn aliajn lokojn, menciinde en Kolombion.

La angla sindikato Pirzn (Pearson) akiris koncesiojn; do la usonaj interesoj klopodis rapideme ĉe la ŝtatdepartemento, kiu tuj prenis sur sin la aferon, ĉar tiuj koncesioj estas vere tro proksimaj de la kanalo de Panamo! Sukcesinte en tiu flanko, Vaŝingtono traktadis kun Bogota k ŝajnante kompensi al la registaro de Kolombio la malgajnon sekve de l' sendependeco de Panamo — je kiu tiom kontribuis Usono — ĝi traktis kontrakton tre favoran. Usono promesis pagi al Kolombio 25 milionojn da dolaroj: ĝuste la sumon de l' kompenso signatan de la kontrakto He-Herem (Hay-Herram) por la perdo de l' kanalo. Kompense, k laŭ aparta kontrakto, kiu havis iom sekretan karakteron, Kolombio konsentis tre gravajn koncesiojn de petrolatero al "Model-Petrolo".

Estus eble citi ankoraŭ multajn ekzemplojn, kiuj montrus la metodojn de la usona penetrado en Antiliojn. La trustoj de petrolo ne estas la solaj, efektive, kiuj tiel agas. Trustoj, kiel Unuigita Frukt-K[io] (United fruit and C[o]), mireginde disvolviĝis per samaj rimedoj. Tiu trusto posedas vastegajn teritoriojn en Kosta-Riko, Gvatemalo, Jamaiko, Kubo, Honduraso, Panamo, Kolombio. En ĉi tiuj landoj ĝi konstruis grandegajn plantejojn, kilometrojn da kajoj, havenojn provizitajn laŭ plej moderna tekniko, fervojliniojn, malsanulejojn. Post 25 jaroj ĝi fariĝis posedanto de 3 milionoj da hektaroj, de kapitalo da 4 milionoj da dolaroj, de ŝiparo el 300 000 tunoj. Ĝi estas do ŝtato en la diversaj ŝtatoj de Antilioj k de Centra Ameriko.

Tiel Usono celas en la tuta Centra Ameriko ekonomian ekspansion, ofte apogitan de ĝia milita potenco, k kiu prezentas tute difinitajn trajtojn. Ja vere ekzistas "antilia politiko" (Caribbean Policy), kiu tute diferencas de la usona politiko farita ekzemple en Kanado, kie usona kapitalo disvolvas industrion k komercon ne serĉante forrabi ĝin. Ĝi malsimilas ankaŭ la ekonomian penetradon de l' dolaro en sudamerikajn landojn, kies registaro estas pli firma, sed kie tamen usona mono celas aneksi grandan parton de l' naturaj riĉaĵoj.

Tiu antilia politiko, kiu ne povas esti pravigata, komprenebliĝas precipe pro la proksimo de la malgrandaj landoj, al kiuj ĝi aplikiĝas, pro ties malforto k malbona mastrumado.

Laŭ eminenta franca ekonomiisto, tiu ekonomia politiko — kolonia, escepte la vorto — pligrandigis, spite multe da ekspluatado, la prosperon de Centra Ameriko laŭ grandaj proporcioj, *kvankam ĝi formetis la pli grandan parton de ĝia sendependeco.*

Ĉu deziri pluan ekspansion de Usono en tiujn landojn — vera signo de imperiisma disvolviĝo —, ĉu opinii, ke laboristoj devas, male, subteni naciajn movadojn (kiel ekzemple en Nikaragvo) en la koncernaj, ŝajne sendependaj respublikoj? Jen alia

enfermita en karcero. El lastdata lia letero ni ĉerpas jenon: "... Mi pagis kare por miaj klopodoj plibonigi la vivon de l' laboristoj; sed mi bedaŭras nenion. Dum dekkvin jaroj plenaj de suferoj mi batalis sen ripozo. Mi ne estas senkuraĝigita. Miaj konvinkoj ne ŝanĝiĝis. Mi neniam sentis min pli decidita ol nuntempe. Sed por daŭrigi tiun ĉi batalon por la liberigo de l' mondo, kiel por mia propra liberigo, mi bezonas vian helpon... Mi preparas broŝuron, kiu klarigos la tutan mirigan konspiron, per kiu oni enkarcerigis min. Mi ĝin disvastigus tra la tuta mondo, se oni helpus al mi tion fari... (Tom Mooney, 31 921, Post Office Box, San Francisko).

Kto.

La anarkistaj sindikatoj deklaras la militon al la hispana parlamento

Okaze de la ferm-kunveno de l' kongreso de la Nacia Konfederacio de Laboro (N. K. L.), kiu entenas la anarkist-tendencajn sindikatojn, estas akceptite, ke ĉi tiu organizo daŭrigu sin deteni interveni en la politiko k apogi nenian partion nek politikan programon. La sindikatoj opozicios kontraŭ la agado de l' parlamento *(Kortez)*, ili organizis sin por la revolucia batalo.

Pr.

Senlaborulaj manifestacioj en Polio

Je 15. junio, kiel ĉiutage, amasiĝis senlaboruloj antaŭ la urbdomo en *Zyrardov*, postulante laboron aŭ vivsubtenon. Rajdantaj policistoj dispelis la amason, kiu sekve de tio komencis amasiĝi sur strato de 1-a de Majo. Ĉi tie oni tuj starigis barikadon k kontraŭstaris al la policistaro. Post kelkaj interpuŝiĝoj la policistoj venkis la barikadon k dispelis la ariĝintojn. En la urbo estas malpermesita ariĝo eĉ de malmultaj personoj.

En urbo *Borislav* samtage je 5-a horo matene aro da senlaboruloj eniris bakejon ĉe Zilinski-strato k forprenis la tutan panon. La samo okazis sekvantan tagon; senlaboruloj ekatakis veturilojn kun pano, kiun ili forprenis. Ĉiam intervenis policistoj al kiuj helpis la fajrobrigado. Je la 10-a h. matene pli ol 100 virinoj venis antaŭ la urbdomon kun idetoj sur brakoj. Ili demetis tie siajn infanojn k volis foriri solaj, dirante, ke ili ne povas nutri la malsatmortantajn. Oni arestis 10 patrinojn k ne permesis al ili lasi en urbdomo la infanojn.

En *Silezio* okazis la 15. VI. grandaj senlaborul-manifestacioj, kiuj de tago al tago ĉiam pliakriĝas. En Svietoĥovice malsatuloj prirabis unu panbutikon. Manifestacion partoprenis multaj virinoj. Kelkaj personoj estas arestitaj. En Bielszovice antaŭ urbdomo okazis manifestacioj; tie nur al kelkaj senlaboruloj oni pagis subvencion. Per ŝtonoj oni surŝutis la domon k policistojn, kiuj respondis per pafado. Kelkaj policistoj estis grave vunditaj per ŝtonoj.

Laŭ "Robotnik" (Laboristo) trad. Sennaciisto en Varsovio (16 063).

demando ne studebla ĉe la fino de tiu ĉi artikolo. Tamen venos tempo por diskuti, ĉu estas preferinde por hondurasaj laboristoj k kamparanoj esti ekspluatataj de usona nepersona trusto de kompanioj, ol esti samrigore persekutataj de la hondurasaj kapitalistoj. Cetere, ĉu la moskitos[1] atentos, ĉu ilia sufero devenos pro nikaragva aŭ usona perforto? Ĉu nacia memstareco, ĉu nacia liberiĝo estos profitaj por laboristaro, dum ankoraŭ estos kapitalista reĝimo? Jen interesa demando, kiu signas la tutan proceson pri valoro de sennaciisma teorio k kiu meritas specialan atenton de ĉiuj sinceraj homoj — de homoj, kiuj marksiste pli atentas faktojn k veron, ol gvidvortojn k korsentajn konsiderojn.

Kompil-tradukis *M. Roux (132).*

[1] Indiĝenoj de Honduraso k Nikaragvo. — *Red.*

KIEL MI FARIĜIS SENNACIISTO

Kiam mi estis infano, miaj gepatroj kulturis ne tre fruktodonan farmobieneton en sovaĝa, sed bela valeto de l' Pirenea montaro. Ĉar ili estis tre malriĉaj, ni — miaj du fratoj k mi — devis ofte helpi al ili plenumante iujn laboretojn laŭ mezuro de niaj fortoj. Mi ne montris grandan inklinon por tiaj taskoj; kompense mi estis sufiĉe diligenta lernanto. Tial mia patro igis min viziti regule la komunuman lernejeton, dum aliaj gepatroj dumsomere precipe, gardis siajn infanojn por helpo en kamplaboroj.

Estante 11-jara, mi estis sendata al onklo por min prepari je instruista kariero. Sed ĉi tiu mortis, la milito eksplodis, mia patro estis mobilizata k pro monmanko mi devis ĉesigi lernej-viziton por laborakiri kiel helpoficisto. En 1919 oni postenigis min en Trua (Troyes) kiel titola oficisto. Nova vivo komenciĝis por mi en nova medio. Multaj kolegoj estis ĵus malmobilizitaj k aliel parolis pri la milito ol la gazetoj. Ili pruntedonis al mi "La Fajro"-n de Barbus; kelkaj akre kritikis la nunan socion: patrion, religion, pastrojn, aŭtoritaton, ili nenion respektis. Ankaŭ mi eksciis pri sindikato k striko. Ĝis tiam mi kredis, ke revoluciuloj, socialistoj, anarkistoj estas fiuloj k malmultaj (kiel ekzistas ŝtelistoj aŭ frenezuloj). Komprenebla estas mia sinteno, pro la fakto ke dummilite la revolucia movado estis kvazaŭ-morta. Mi estis 19-jara. Principoj de l' burĝa edukado gvidis miajn pensojn k agojn. Mi estis ŝovinisto, admiris k respektis la riĉulojn k ĉiujn havantajn iun aŭtoritaton. Kvankam ne tre pia kredanto, mi okaze praktikis la religion de miaj gepatroj.

En marto 1920 mi devis militservi dum du jaroj en la okup-armeo de Rejnlando. Baldaŭ la turmenta k brutiga soldata vivo naskis en mi latentan, retenitan ribelemon k malamon al la militista aparato. Kiam mi povis demeti mian uniformon, mi en freneza kontento piedpremis ĝin; de tiam mi ne ĉesas esti kontraŭmilitisto.

En vintro de 1922/23 mi en Parizo intime vivis kun kelkaj kolegoj, inter ili unu, kiu defendis la komunistan vidpunkton k kun kiu mi povis viziti la revoluciulajn rondojn, aprobante liajn dirojn kelkfoje. Fine mi aliĝis la junkomunistan sekcion de l' 14-a kvartalo. En tiu medio baldaŭ mi fariĝis plej fanatika partiano. Mi similis tiujn pasiajn jun-amantojn, kredantaj, ke ilia amatino estas la plej bela, plej virta, plej inda el la virinoj. Plej ofte ili indignas kontraŭ la bonintenculoj, kiuj provas ilin senerarigi. La pasio ja blindigas. Ankaŭ mi estis blinda, tial ke fanatika. Mi plej sincere kredis, ke *nur* la kompartio estas klasbatala k konsideris ĉiujn kritikantojn kiel konsciajn aŭ senkonsciajn agentojn de l' burĝaro. Kaj tio ja igas min kompreni la nunan spiritostaton de multaj SAT-opoziciuloj, k mi iel senkulpigas ilin, kiuj estas pli kompatindaj ol riproĉindaj.

Poste mi iris al izola urbeto Bonifacio (sur insulo Korsiko), kie regas pastroj (estas 4 preĝejoj k pluraj kapeloj por apenaŭ dumil loĝantoj!). Ofte okazas religiaj procesioj de strang-kostumaj homoj, pri kiuj ridi oni povas nur kaŝe, ĉar aglaj rigardoj fulmas al tiu, kiu ne salutis sanktulon aŭ krucon. Neniun samideanon mi tie trovis. Pasio ja bezonas esti ekscitata

por longe konserviĝi, k mia politika pasio ricevis pli da kritikoj ol da aproboj. Rezulte ĝi grade malfortiĝis, ĝis restis nur iom da simpatio por mia eksa partio. Tio pruvas, ke mia ligiteco al la bolŝevismo estis tute supraĵa...

En januaro 1925 mi veturis al Bamako (Franca Sudano, Centra Afriko). Tiam mi jam eklernis esperanton per koresponda kurso de FEO (franclingva LEA). En "S-ulo" n-o 274 mi jam rakontis, kiel mi fariĝis esperantisto ("spertoj de radiotelegrafisto"). Kelkajn monatojn poste mi aliĝis al FEO k SAT. Sed baldaŭ mi konvinkiĝis, ke tiuj organizoj sekrete dependas de Komintern. Kaj tio malplaĉis al mi. Dum 1926 skribis al mi ĝenerala sekretario de UEA. Li afable k loge insistis, por ke mi iĝu UEA-delegito. Tiam mi estis freŝe bakita esperantisto k imagis, ke la propagando estis tre facila k sukcesa. Do mi fervore propagandis nome de FEO k SAT. Sed neniun rezulton mi atingis k pensis fine, ke eble la neŭtrala UEA taŭgas pli ol la proletaj organizoj por varbi esp. lernantojn el tiu etburĝa medio, en kiu mi vivis. Fakte preskaŭ ĉiuj kolonianoj ricevas altajn salajrojn k estas la plej servemaj lakeoj al la kapitalismo por ekspluati la indiĝenojn tro primitivajn k malklerajn por klaskonscii. Pro tiu mia suspekto al FEO k SAT mi falis en la kaptilon, t. e. ĉesis pagi miajn kotizojn al ili k aliĝis al UEA.

En 1927 mi revenis Francion k eklogiĝis en Viljuif. Iun vendredon vizitante kunvenon de neŭtraluloj, mi ricevis tute malagrablan impreson k sentis min fremda en tiu medio. Mi ĉesis rilati kun ili. Ioman tempon mi ne plu okupis min pri esp. aferoj. Sed mi estis tro fervora esperantisto, por resti en tia stato. Mi vizitis iun tagon la lab. esp. grupon k komprenis, ke mia loko estas inter tiuj K-doj. Mi do realiĝis al SAT k FEO k povis poste konstati mian eraron kredi, ke ili kaŝe dependas de Moskvo. La nunaj bedaŭrindaj okazaĵoj ja pruvas la malon.

De tiam mi regule legis "S-ulo"n, "La Nova Epoko"-n k multon el la SAT-literaturo. Iuj legaĵoj, precipe la artikoloj k verkoj de K-do Lanti aparte logis min. La ideoj de tiu K-do ja estas kaptiloj, kiuj altiras, retenas k interesas la legantojn, aŭ kolerigas ilin kontraŭ tiu pikema herezulo, kiu kuraĝas ataki k trafe refuti sofismojn k dogmojn. Mi volis scii, kompreni la tezojn de Lanti. Novaj ideoj enblovigis mian cerbon k igis min pensi k sekve agi kiel eble plej racie. Ekzemple mi malkutimiĝis fumi k trinki alkoholon. Antaŭe mi ne sciis kiel okupi min, kiam mi ne dejoris: nun mi neniam havas sufiĉe da libera tempo. Jen mi laboras por SAT k FEO, jen mi lernas por akiri kleron, konvinkita pri la neceso, ke ĉiu devas kreskigi sian personan valoron por fariĝi plej kapabla klasbatalanto. Kaj tio ne estas por mi laboro, sed agrabla okupiĝo.

Mia militservo en Rejnlando igis min kontraŭmilitista; sed ĝi ankaŭ igis min dubema pri la patriotismo. Fakte miaj oftaj rilatoj kun germanoj naskis ĉe mi tiom pli sinceran simpation por ili, ĉar antaŭe mi plej malamis tiujn "malamikojn", kiel indas al ĉiu vera patrioto. Poste iom mia kontraŭpatriota sento plifortiĝis, ĉefe de kiam mi aplikis esperanton. Antaŭe mia nacia lingvo limigis mian horizonton ĝis la malraciaj landlimoj. La mondlingvo permesis al mi transpaŝi tiujn limojn, kiuj sekve perdis por mi sian signifon. Tio jam estis konfuza sento de sennaciismo. Poste mi trovis en la SAT-legaĵoj la necesajn klarigojn por plifortigi tiun senton k sufiĉe da solidaj argumentoj por fine aprobi la sennaciistan vidpunkton k fariĝi plej konvinkita sennaciisto.

Mi rakontis mian historion, esperante, ke precipe junaj K-doj lernu el ĝi k ne uzu tiom da tempo kiel mi, por sin liberigi el ĉiu ajn fanatiko k fariĝi plej kapablaj klasbatalantoj.

Avid (5479).

Korekto. En n-o 350, pĝ. 302, 1-a kol., 19-a linio de *mal*supre, bonv. anstataŭi la fuŝe duoble kompostitan frazkomencon: "Ni bezonos..." per jenaj vortoj: "Ni ne devas havi iluziojn: ne baldaŭ..."

KONTRAŬ LA DOGMOJN

Por feliĉo sur la tero!

J. BURGER — Mel.: "Volga-'anto"

Laŭ doktrino religia
estas korpo de la hom'
por "animo nemortebla"
nur la senvalora dom'.

Multaj malsaĝuloj agas
laŭ ĉi pastra teori'
malzorgante sian korpon,
— tute kontraŭ la raci'.

Tial for la religiojn
kun la reakcia far'!
Por "feliĉo sur la tero"
batalegu nia ar'!

Flegu vian korpon nudan
laŭ princip' de nov-kultur'
en aero, lumo, suno...
— rekompencas vin natur'!

Sana korpo, klara penso
en la servo de l' liber';
ĉio por — Socialismo —,
nia celo sur la ter'!

Animkredo

(Fino. Vd. n-ojn 347, 350.)

Sed ne nur la pulsoj validas kiel animoj. El la diversaj specoj de i' animideo precipe signifiĝis la "spiranimo". La spiron oni povas percepti kiel varman bloveton; dum malvarmaj tagoj ĝi iĝas eĉ videbla. Per la morto la lasta bloveto foriras el la korpo, k samtempe finiĝas la vivo interne de l' korpo, do — laŭ primitiva konkludo — la vivoforto kiel spiro dum ĉi tiu momento forlasas la korpon. Ĉar la spiro estas ĝenerale nevidebla (kvankam sente perceptebla), estiĝas la ideo pri "nevideblo de l' animo". Kiel ni ekkonas, tute simplaj spertofaktoj kaŭzis sur malsupera evolugrado ĉi tiun gravan religian ideon, sed neniaokaze iu filozofia penso. En tiu evolugrado oni kredas nevideblan animon, kiu okaze povas vidiĝi, k kiu per la morto daŭre disiĝas de la korpo.

Almenaŭ tiom grava, kiom la teorio pri la daŭra disiĝo per la morto, iĝis la teorio pri la provizora disiĝo dum la dormo. Ni imagu jenon: Sovaĝulo kuŝas en sia kabano k estas sonĝinta. Ne ekkonante la sonĝojn kiel subjektivajn fenomenojn, li kredas, ke li fakte travivis la agojn, pri kiuj li sonĝis, travivis tie, kien lia sonĝfantazio lin kondukis. Sed kiel tio estas ebla? Liaj familianoj ja asertas al li, ke li tute ne forlasis la kabanon dum la dormo. Ĉi tiu enigmo solviĝas per la simpla hipotezo: Nur la animo (aŭ unu animo) travivas tiujn okazintaĵojn, dum la korpo restadas en la kabano; la animo forlasas la ekdormintan korpon, travivas kelkajn aventurojn k returnas sin en la korpon nelonge antaŭ la ekvekiĝo.

El ĉi tiu teorio rezultas kelkaj gravaj konkludoj rilate al la strukturo de l' animo. Tial ke la persono, kiun oni renkontas dum la dormo, dum tiu tempo ĝenerale ankaŭ dormas en sia dormejo, necesiĝas la klarigo: La persono, aperinta per la sonĝo, estas nur la (aŭ unu) animo de la reala persono; sekve de tio estas identaj animo k sonĝbildo, k per la sonĝo renkontiĝas pluraj animoj kiel sonĝbildoj je "tria loko". Tiele aliĝas al la pulsa k spira animoj la sonĝbildo kiel plej grava speco. Nun fine oni scias iom pri la strukturo de l' animo: Ĝi samformas la korpon rilate al ĉiuj detaloj, nur escepte la grando, ĉar aliokaze ĝi ne povus loĝi en la korpo. Tamen devas ekzisti la eblo, kreski ĝis korpogrando, kiel pruvas la sonĝoj. Kunligante la diversajn animideojn, oni imagas la pulsojn kiel malgrandajn homojn, kiuj nevideble kiel spiro povas forlasi la korpon k per la sonĝo povas vidiĝi. Klopodante vidi la propran animbildon ekster la korpo, oni malkovras novajn "animelementojn": la ombron,

kiu ĉe sufiĉe da lumo daŭre akompanas la korpon, k la spegulbildon, kiu en la akvo klare resendas la korpoformojn. Ombro k spegulbildo kiel optikaj fenomenoj similas ambaŭ la sonĝobildon k pro tio validas kiel ties reprezentantoj. Ĉi tiun interrilaton montras la antikva greka mitologio, laŭ kiu la ombroj de personoj aperas per la sonĝo.

Ni akcentu ankoraŭ la faman ideon pri anima senmorteco. Kiel oni povas facile diveni, ĉi tiu plej daŭrema ideo baziĝas tute kompreneble sur sonĝospertoj: Ofte oni vidas per la sonĝo personojn, kiuj jam estas mortintaj, parolas k palpas ilin; do nur la korpo mortis, sed la animo kiel sonĝobildo vivadas plue. Tamen unue ne temas pri senmorteco, sed nur limigota pluvivado: La vivo ĉesas definitive tuj, kiam ĉesas la memoro, ĉar nun aperoj de la koncernaj personoj estas neeblaj. Nur kelkaj geherooj vivadas eterne, ĉar iliaj agoj konserviĝas en la memoro de generacio al generacio, k pro tio ĉies memoro entenas konkretajn (kvankam subjektive koloritajn) bildojn pri ili. Nur kiam la memkonserva instinkto influis en pli forta grado la nomitan ideon, oni progresis al la kredo je senmorteco de ĉies animo. La kristanaro eĉ progesis ankoraŭ pluen k asertis la korpan reviviĝon. Ĉi-okaze la bazaj spertofaktoj estis vizioj de mortintoj en hela tago (ekzemple "reviviĝo" de Jesuo), kiuj kontentigis la memkonservan instinkton en plej forta grado k produktis en subpremitaj homoj la certon: Sur la tero ni ja estas la "malriĉuloj k subprematoj", sed pro tio ni iam rekompence reviviĝos al nova senzorga eterna vivo!

Resume ni povas diri: Ekkonante la animkredon en ĝia natura kondiĉeco, ni konvinkiĝas, ke ĉi tiu kredo neniel pravigas mistikan klarigon.

E. Bepperling (12 896), Erchaŭzen.

TRA ESPERANTIO

AL LA ATENTO DE LA LOJALAJ SAT-ANOJ

Ni bedaŭras esti devigataj malŝpari denove lokon per publikigo de materialo, kies mensogeca karaktero estas evidenta por ĉiu saĝa persono, kiu esploris senpasie la aferon. Estas tamen necese, ni kredas, konigi al la tuta SAT-anaro la intencojn de la "ŝturmuloj", kiuj prepariĝas por trudi sian partifanatikan vidpunkton k revizi la starpunkton, kiu faris la sukceson de nia Asocio dum dek jaroj. La multnombraj K-doj, kiuj restas inertaj pro optimismo, devas esti avertataj. Ni faras nian devon, k se la mensogo k demagogio triumfus, almenaŭ la tro optimistaj K-doj povos riproĉi al ni nenion.

Almenaŭ ni ne malŝparos lokon por rebati la ĉi-subajn senbazajn asertojn.

Tion ni faros en nia raporto al la Kongreso.

"Pri kongreso de revolucia esperantistaro[1]

"La direkcio k plenumkomitato de SAT dekretis la XI-an kongreson al Amsterdam (je la 2. ĝis 7. de aŭg. 1931), kontraŭ la deziro de la SAT-membraro k de la X. SAT-kongreso en Londono, kiu voĉdonis por Moskvo[2]. La celo de tiu ago estas izoli la sovetajn Gek-dojn, kiuj ne povos ĉeesti, ĉar ne ekzistas diplomatiaj rilatoj inter Holando k Sovetio. Aliflanke, la Direkcio kalkulas pri neĉeesto de la opoziciaj K-doj k esperas tiel daŭrigi sian friponan ludon. Kvankam ni pleje dezirus aranĝi ĉijare kongreson de revolucia esp-istaro meze de niaj sovetiaj gefratoj, ni en plena interkonsento k kun aprobo de la invitintoj en Moskvo alvokas vin, partopreni la kongreson de SAT en Amsterdam. Antaŭ ol kunveni en kongreso de revoluciaj esp-istoj estas necese sekurigi la klasbatalan unuecon k restarigi demokratecon en SAT. Ja multaj nekonsciaj K-doj troviĝas sub influo de la demagogia kontraŭproleta ideologio de Lanti k same la SAT-aparato ankoraŭ servas al la sektisma tendenco, nomata "Sennaciismo". La tasko de la opozicio estas ne izoligi sin de tiuj K-doj, sed envicigi ilin en nian klasbatalan fronton. Ni ne devas eviti la batalon kontraŭ la uzurpuloj, sed senmaskigi ilin antaŭ la membraro k forpeli ilin el iliaj gvidpostenoj. Tial la opozicio devas grand-amase ĉeesti la kongreson en Amsterdam k transformi ĝin en impresan demonstracion por klasbatala unueca tutmonda organizo de proletaj esperantistoj. Nur post kiam klaro k proleteco regos en SAT, valoras kunveni en kongreso en Sovetio."

"Do ĉiu anoncu sin senprokraste ĉe la Kongres-Komitato en Amsterdam . . . Kiu certe partoprenas la kongreson, bonvolu sin anonci ankaŭ ĉe ni. Gek-doj! Opozicianoj! Por finvenko de l' Opozicio, ŝturmu al Amsterdam!"

* * *

"Niaj preparoj al la SAT-Kongreso

"Ĉiuj fortoj de la opozicianoj devas esti direktataj al senmaskigo de la direkcio, elmontro de la malproleta oportunismo de Lantia "Sennaciismo", elmontro de ĉiuj direkciaj fiagoj, kiel senrajtigo de la membraro, eksigoj, partieca redaktado de "S-ulo", senvenca organizstrukturo de SAT, la graveco de LEA-oj ktp. En ĉiuj lab. esp. organizoj k rondoj estigu diskutadon pri la situacio en SAT, nepre akceptigu ĉie en SAT k LEA-distriktoj, landaj LEA-kongresoj, konferencoj protestrezoluciojn kontraŭ la skismantoj de la lab. esp. movado — la SAT-gvidistoj — k proponojn al la SAT-kongreso en Amsterdam. Sendu ilin al la direkcio postulante enpreson en "S-ulo" k kopiojn nepre al ni.

"1. Senprokrasta eksigo de la SAT-plenumkomitato, -kontrolkomitato, -direkcio k redakcio de "S-ulo" el iliaj postenoj. Motivigo: La gvidinstancoj de SAT forlasis la bazon de klasbatalo k neniigis la demokratecon. La multmila opozicio esprimis per voĉdono sian malfidon al ili. 2. Senprokrasta senvalidigo de ĉiuj eksigoj k eksigminacoj proklamitaj de SAT-plenumkomitato k kontrolkomitato. Motivigo: La eksigoj estas partiecaj k okazis nur pro politikaj kaŭzoj, kontraŭ la volo de la membraro. 3. Restarigo de la klasbatala bazo en SAT laŭ programo de la opozicio. 4. Rerajtigo de ĉiuj membroj neabonantaj "S-ulo"n: Ĉiu simpla kotizpaganto estu denove aktiva (voĉdonrajta) membro. Motivigo: La enhavo de "S-ulo" ne korespondas al klasbatala ideologio, tial multaj abonas "Internaciiston". La abonkosto por "S-ulo" estas troa por senlaborulo. 5. La SAT-eldonejo eldonu nur proletecajn verkojn sub kontrolo de elektota literatura komisiono. Motivigo: La SAT-direkcio memstare eldonadis ideologie fremdajn aŭ ne konvenajn verkojn kiel ekz. de Goethe, de Tolstoj, "Laborista Esperantismo", "Vortoj de Lanti", "Sennaciista Manifesto"[1] ktp. 6. SAT utiligu la PEK-servon kiel sian. Motivigo: La direkcio ĉesigis la SAT-servon spite al tasko de SAT priservi la internacian laboristan korespondadon. PEK fariĝis jam fakte bonege k orde funkcianta internacia aparato. Berlin, majo 1931. *Organiza oficejo de la klasbatala SAT-opozicio.*"

[1] Eltirita el "Isto" n-o 15/16.

[2] *Nia rim.:* En Londono estis akceptata nur la *principo,* ke la XI-a Kongr. okazu en Moskvo. Fakte la Plenumkom. atendis pli ol 4 monatojn antaŭ ol akcepti la inviton de l' Amsterdamaj SAT-anoj. Neniu invito alvenis el Moskvo. Male alvenis sciigoj pri skismigaj decidoj k eĉ okazis malpermeso al la SAT-eldonaĵoj eniri Sovetion!!!

[1] Tiu verko ne ekzistas: aperis *Manifesto de la Sennaciistoj,* kiun eldonis *ne* SAT, sed la *Sennaciista Frakcio,* kies sidejo estas en Usono!!

Nun ni scias, kial

Kial "S-ulo" ne rajtas eniri Sovetion? K-do Incertov (en "Isto" n-o 15—16, pĝ. 122) "klarigas" tion al ni: "... ĉu li (Lanti) volas, ke nia proletŝtato permesu al li en USSR fari kontraŭsovetan propagandon, unuvoĉe kun la tutmonda burĝaro k kun ĉiuj klasmalamikoj de USSR k de tutmonda proletaro? Vane li esperas tion."

Nu ni scias. "S-ulo" propagandas kontraŭ Sovetio k la sovetiaj esp-istoj estas spirite tiom malfortaj, ke ili ne povas kontraŭstari tian kontraŭsovetian influon. Ili havas la progresojn de socialisma konstruado antaŭ la okuloj, sed venas "S-ulo" k la sovetianoj ne plu kredas, kion ili vidas, sed kion Lanti skribas. Kiom stultaj do taksas Incertov siajn Gek-dojn!

Cetere, ĉiuj burĝaj, eĉ faŝistaj gazetoj povas esti sendataj en Sovetion k oni ne timas ilin, kiuj vere atakas Sovetion. Nur la proleta "S-ulo" estas malpermesita. Ĉu tio estas signo de sovetia libero?

Ankaŭ al burĝa "Heroldo" Sovetio estas malfermita. Kiel rekompenco en ĝi pri Sovetio raportas — pastro. Aŭ ĝi publikigas ruzetajn ŝercojn pri la ekonomia stato de USSR, ekzemple: "Kiel vi fartas, Ivan Ivanoviĉ?" "Ho, dankon. Pli bone ol venontjare." Rava sprito, ĉu ne? Sed oni liveras *senpage* "Heroldo"-n al Sovetio k almozuloj devas toleri mokojn.

Mi demandas, ĉu tia gazeto estas inda, eniri Sovetion. Bonvolu respondi, K-do Incertov! *F. S. (16 462).*

Decido pri migruloj en Aŭstrio

En la ligestrara kunsido okazinta la 13-an de junio, la estraro de ALLE (Aŭstria Lab. Esp. Ligo) decidis, ke la grupoj ne plu povas akcepti migrulojn, ankaŭ ne subteni ilin. Ĝis nun ni ĉiam estis gastemaj, sed nun pro la malbonega situacio en Aŭstrio (80% el niaj membroj, en kelkaj lokoj eĉ pli, estas senlaboraj) ni ne pli povas, kvankam ni ankaŭ tre bedaŭras esti devigataj fari tiun paŝon.

Estraro de ALLE.

Kongreskaravano Orienta. Kiu volas kunveturi per fervojo de Berlino tra Ŝtendal k Hanover aŭ de Drezden tra Lajpcig, Magdeburg, Hanover, Benthajm al Amsterdamo, tuj tion sciigu kun propono, kiun trajnon uzi, al Francisko Moravec, *Gross-Ottersleben*, Bez. Magdeburg, Germanio. *(14 624)*

TRA LA MOVADO

KRONIKO

ĈEĤOSLOVAKIO. Aŭsig. Fondiĝis lab. esp. grup. Kunvenoj okazas ĉiumerkrede je la 19-a h. en la Popoldomo. — *NEDERLANDO. Rotterdam.* Mankis en la alvoko por helpi maristajn K-dojn (vd. n-on 347) niaurba adreso. Ĉar nia grupo estas en la havenĉirkaŭaĵo (sudparto de l' urbo), tre proksima la havenojn, esp-istaj marŝipanoj en niaj havenoj vizitu la grupon (merkrede vespere en Jagerhuis, Weimansweg 90). Por persona helpo oni turnu sin al K-do J. v. d. Plas, Drentsche str. 24 a, Rotterd. (16 959.)

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Janko Todorov, Orfeo. Legenda kantisto k religia reformanto en Balkanoj. Biblioteko "Balkana Konkordo". Sofio 1931. Form. 11×15 cm. 16 pĝ. Eld "Balk. Konkordo", poŝtenska kutija 233, *Sofio.* Prezo: 0.20 sv. fk.

Orfeon ni konas, kiel lin prezentas la antikva arto, kiel magian kantiston, lirludanton. Per ĉi tiu broŝureto ni ekscias, ke li estas konsiderata kiel ĉefo de nova sektisma religia instruo disvastigita en iuj popolaj tavoloj de Trakio (t. n. orfeismo).

VARNA, la "reĝino de la Nigra Maro". 36-paĝa, lukse eldonita k bele ilustrita prospekto kun plurkolora kovrilo pri tiu bela marurbo. Pro senpaga ekzemplero oni sin turnu al la *komunumo de Varna (kurortno büro)*, kiu mem prizorgis la esp. eldonon.

MEMORNOTO

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Le Populaire, Paris, 8. 6. (sporto k esp-o); *Le Cri du Peuple,* Paris, 10. 6. (mencias "S-ulo"n); *Le Réveil Ouvrier,* Nancy, 10. 6., 13. 6.; *Freie Sportwoche,* Leipzig, 8. 6.; *Deutsche Zukunft,* Heide, 15. 4. (kurso); *Signalen,* Stokh., 11. 6. (pri verkoj de Lanti); *Travail,* Lyon, 13. 6.; *Les Primaires,* Issy-les-Moul., junio; *Menschen,* Gento, majo (3-paĝa esp.-rubriko en flandra k esp. lingvoj troviĝas en tiu ĉi student-revuo socialista).

NIA POŜTO

16 063. — Konsidere la nunan staton de nia movado estas neeble nun konjekti, kiam aperos "Internaciismo". *E. L.*

13 676. — Estas la sama. *Adm.*

KORESPONDADO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g.

DANIO

— Vojaĝante tra Nürnberg, Rothenburg o. T., Stuttgart, Marbach, Schaffhausen, Friedrichshafen, Luzern, Zürich, Winterthur, Konstanz, Karlsruhe, Heidelberg, Kassel de 4. ĝis 14. julio 1931, mi dez. interparoli kun parolkapablaj esp-istoj. Interesuloj tuj skribu al: K-do Fritz Kienert, Ahlmannsvej 11, *Sönderborg.*

FRANCIO

K-do E. Robin (instruisto), *Puybelliard par Chantonnay,* kêl, geinstruistoj.

GERMANIO

— Gevizitontoj eksterlandaj de la "Olimpiado" en Vieno skribu por renkontiĝi al: K-do Otto Schubert, *Klingenberg Nr. 44,* Bez. Dresden.

SVEDIO

— Tramisto de Stokholmo veturos al: Kopenhago, Hamburgo, Bruselo, Kolonjo, Berlino. Mi serĉas koresp-antojn. Adr.: K-do Gunnar Rosell, Sanktmickelsgatan 117, *Mälarhöjden.*

ENHAVO

Abontarifo al Sennaciulo: **Argentino, pes. 6; Aŭstrio, ŝil. 12; Belgio, belgoj 12; Brazilio, milrejs. 18; Britio, ŝil. 9; Bulgario, lev. 250; Ĉeĥoslovakio, kr. 60; Danio, kr. 10; Estonio, kr. 8; Finnlando, mk. 80; Francio, fr. 40; Germanio, mk. 9; Hungario peng. 10; Italio, lir. 45; Japanio, jen. 5; Jugoslavio, din. 120; Latvio, lat. 10; Litovio, lid. 20; Nederlando, guld. 6; Norvegio, kr. 9; Polio, zlot. 15; Portugalio, esk. 40; Rumanio, lej. 350; Sovetio, rubl. 4,50; Svedio, kr. 9; Svisio, fr. 12; Usono dol. 2,50. — Ponumera prezo estas: 0,20 mk. g. = 0,25 fr. svis.** Ni ankaŭ akceptas ¼-jaran abonon. **MONON ONI SENDU:** rekte al la Administranto de SAT, **Richard Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig-O-27 (Germanio),** poŝtĉek-konto 6835 aŭ pere de unu el la jenaj poŝtkontoj, ĉiuj je la nomo de R. Lerchner: Bruxelles, 227 848 — s'Gravenhage, 142 084 — Praha, 501 007 — Stockholm, 4268 — Warszawa, 191 335 — Wien-D, 137 725 — Zagreb, 40 040 — Kobenhavn, 14 938 — Zürich-VIII, 15 929 — La francianoj pagu al Sennacieca Asocio Tutmonda, 23 rue Boyer, Paris-XX, per la poŝtkonto 1234—22. — En landoj kie ni ne havas poŝtkontojn, oni pagu per **ŝtataj monbiletoj en registrita letero aŭ per poŝtmandato.**

Presejo: Neudrag, Leipzig (Germanio)